

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА

ВЛАДА ОБРАДОВИЋ КАМЕНИ

ПЕЋИНЦИ

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ПЕЋИНЦИ, 2017. год.

САДРЖАЈ:

1. Уводне напомене
2. Лична карта вртића
3. Вртић и његово окружење
4. Понуда програма и услуга
 - Програм неге и васпитања деце узраста до три године
 - Програм предшколског васпитања и образовања деце од три године до укључивања у програм припреме за школу
 - Припремни предшколски програм
 - Посебни програми
5. Сарадња са породицом
6. Сарадња са друштвеном средином
7. Праћење и вредновање остваривања предшколског програма дечијег вртића

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Приликом израде Предшколског програма пошли смо од:

- Закона о основама система образовања и васпитања,
- Закона о предшколском васпитању и образовању и
- Правилник о општим Основама предшколског програма),
- Развојног плана Установе за период од 2013. до 2018. године,
- Извештаја о реализацији Годишњег плана рада за 2015/2016. 2016/2017. годину,
- Извештаје о раду стручних органа, о раду стручних Актива и Тимова, евалуације рада васпитача и сарадње са породицом, извештаја о анализираним потребама и очекивањима родитеља.

Бавећи се концепцијом предшколског програма ослонили смо се и на специфичности и ресурсе у окружењу, као и на ресурсе у самој Установи (кадар, опремљеност, економске могућности).

2. ЛИЧНА КАРТА ВРТИЋА

Предшколска установа „Влада Обрадовић Камени“ Пећинци

Адреса: Школска б, 22410 Пећинци

Бројеви телефона:

Директор: 022/436 250

Педагошко-психолошка служба: 022/435-113

Секретар и рачуноводство, факс: 022/436-052

E-mail: pukameni@ptt.rs

Website: www.pukameni.edu.rs

Предшколска установа „Влада Обрадовић Камени“ Пећинци основана је и ради са циљем остваривања дневног боравка и исхране деце, предшколског васпитања и образовања, а такође има и превентивно - здравствену и социјалну функцију.

Установа ради са седиштем у Пећинцима, ул.Школска бр 6. као централним објектом. Самостални објекти установе постоје још у Обрежу и Прхову, док је у Шимановцима објекат у поткровљу школске зграде. Објекти у Ашањи, Сибачу и Дечукористе просторије школе. Уосталим местима Општине Пећинци - Попинцима, Суботишту, Брестачу, Доњем Товарнику, Огару, Купинову, Сремским Михаљевцима и Карловчићу објекти функционишу као издвојена одељења, односно користе просторије при основним школама (осим у Карловчићу који користи просторију у власништву месне заједнице) и користе услуге спремања и сервирања ужине, као и услуге чишћења од стране основних школа.

Место/Адреса/Радно време	Објект/ Број група	Облик рада	Контакт	Телефон
Пећинци, Школска б. 05.30-16.30	Самосталан објект, 2 јаслене 4 у вртићу, 2 ППП	Целодневни	Руководиоц објекта Анита Волчевски	022/436-052 062/8000-811
Шимановци, Трг Светог Николаја 18. 05.30-16.30	Самосталан објект, 2 јаслене 3 у вртићу, 1 ППП	Целодневни	Руководиоц објекта Мира Јовановић	022/480-115 062/8000-822
Обреж, Маршала Тита 3. 05.30-16.30	Самосталан објект, 1 јаслена, 1 мешовита, 1 ППП	Целодневни	Руководиоц објекта Бранислава Сарић	022/488-823 062/8000-858
Ашања, Каменова 2. 05.30-16.30	Групе при школи, 1 мешовита, 1 ППП мешовита	Целодневни	Руководиоц објекта Марина Крњулац	022/497-045 062/8000-837
Купиново, Маршала Тита 1. 7.00-12.00; 12.00-17.00;	Групе при школи, 1 мешовита, 1 ППП мешовита	Полудневни	Васпитачи Костић Верица Стајчић Мирјана	062/8000-836 062/8000-859
Деч, Ивана Петровића 2. 05.30-16.30	Групе при школи, 1 мешовита 1 ППП мешовита	Целодневни	Руководиоц објекта Весна Кресојевић	062/8000-850
Попинци Ул. ЈНА 3. 7.00-12.00	Група при школи, 1 ППП мешовита	Полудневни	Васпитач Гојковић Светлана	062/8000-810

Место/Адреса/Радно време	Објект/ Број група	Облик рада	Контакт	Телефон
Сибач Маршала Тита б. 05.30-16.30	Група при школи, 1 ППП мешовита	Целодневни	Васпитачи Јеремић Олгица Јовичић Јелена	062/8000-829 062/8000-830
Прхово, Сремска 50. 05.30-16.30	Самосталан објект, 1 јаслена, 1 ППП мешовита	Целодневни	Руководиоц објекта Јасна Ивановић	022/2942-123 062/8000-825
Огар, Школска 3. 7.00-12.00	Група при школи, 1ППП мешовита	Полудневни	Васпитач Веселиновић Јелица	062/8000-802
Д. Товарник, Јожефа Мачека- Драгутина бб 7.00-12.00	Групе при школи, 1„Школица живота“, 1 ППП	Полудневни	Васпитач Катарина Кокар Чубрило Живић Жаклина	062/8000-831
Суботиште, Партизанска 13. 7.00-12.00	Групе при школи, 1 ППП мешовита	Полудневни	Васпитач Богичевић Весна	062/8000-801
Брестач, Стевана Стојаковића 2. 7.00-12.00	Групе при школи, 1 ППП мешовита	Полудневни	Васпитач Стојаковић Соња	062/8000-857
Ср. Михаљевци, Шимановачка 2. 7.00-12.00	Групе при школи, 1 ППП мешовита	Полудневни	Васпитач Дивјак Валентина	062/8000-815
Карловчић, Горњанска бб 7.00-12.00	Групе при школи, 1 ППП мешовита	Полудневни	Васпитач Дидић Биљана	022/2434-020 062/8000-814

Услови рада

На основу извештаја самовредновања области Васпитно-образовни рад стандарда 2.1. Физичка средина подстиче учење и развој деце - дошли смо до закључка да се генерално унутрашњи простор вртића осмишљен и користи се као средина за учење и развој, а простор је безбедан, светао, топао и привлачан за децу, са задовољеним здравствено-хигијенским критеријумима. Опрема и материјали су у задовољавајућој мери прилагођени и доступни деци, али постоји потреба за обогаћивањем фонда играчака, дидактичких средстава и материјала.

Предшколска установа у свом саставу има четири самостална објекта (Пећинци, Шимановци, Обреж и Прхово), с тим да се објекат у Шимановцима налази у поткровљу школске зграде, те као такав није адекватан за целодневни смештај деце. У складу са Развојним планом Установе, а и са планом акције израђеним након поменуте вредноване области – неопходно је наставити улагање напора на указивање потребе изградње новог објекта у Шимановцима.

У осталим местима радне собе се налазе у оквиру објеката основних школа. Објекти у Пећинцима и Обрежу располажу физкултурним салама. Наменски уређено и адекватно опремљено двориште поседују објекти у Пећинцима, Обрежу и Прхову. У осталим местима користе се школска дворишта која нису у потпуности прилагођена деци предшколског узраста, (осим двориште основне школе у Доњем Товарнику које је опремљено у оквиру пројекта „Школица живота- заједно за детињство“), па је једна од активности предвиђена планом акције - у сарадњи са школом обогатити постојећа школска дворишта и повећати ниво безбедности истих.

Осим у четири самостална објекта, кухиње постоје и при објектима у Сибачу, Дечу и Ашањи.

Установа поседује стручну и дечију библиотеку. Опремљеност радних просторија аудио-визуелном опремом, играчкама и дидактичким средствима је на тек задовољавајућем нивоу и постоји велика потреба за њиховим обогаћивањем.

Кадар

Р.б.	Профил стручности	Бр. радника
1.	Директор	1
2.	Секретар	1
3.	Педагог	1
4.	Нутрициониста	1
5.	Васпитач	40
6.	Медицинска сестра-васпитач	9
7.	Медицинска сестра за превентивну и здравствену заштиту	2
8.	Сарадник у васпитној групи- IV степен стручне спреме	4
9.	Референт за финансијско-рачуноводствене послове	1
10.	Административни финансијски радник	1

11.	Радник за унапређење квалитета рада	1
	Укупно:	62

Језик на којем се остварује васпитно-образовани рад је српски језик, што је у складу са структуром становништва у нашем окружењу.

3. ВРТИЋ И ЊЕГОВО ОКРУЖЕЊЕ

Територија општине Пећинци обухвата 15 насељених места, при чему обухвата велику територијалну површину на којој живи релативно мали број становника. Насеља су мала, сеоског типа, веома разуђена, а становништво се до скоро, бавило претежно пољопривредном делатношћу. Међутим, последњих неколико година, привредни развој општине, формирање велике индустријске зоне, отварање бројних фабрика и предузећа, развој туризма у зони Природног резервата птица Обедске баре, довело је до великих промена у инфраструктури, приливу и делатности становништва, квалитету живота, а самим тим и промени потреба породица.

Све наведене карактеристике локалне средине, у којој се налази наша установа, посредно или непосредно утичу на организацију и креирање живота и рада у њој. Наша установа покрива својим услугама и реализује васпитно-образовни програм у свим местима наше општине, али су потребе породица у њима изузетно различите. У сеоским срединама са малим бројем становника - Попинци, Суботиште, Брестач, Доњи Товарник, Огар, Карловчић, Сремски Михаљевци, функционише по једна васпитна група, полудневног, одн. четворочасовног облика рада, које су због малог броја деце узраста пред полазак у школу формиране као мешовите групе одн обухватају децу узраста од 3 до 6.5 година.

Насупрот њима, у насељима Шимановци и Пећинци у којима је развој општине последњих година најизраженији, постоје и сасвим другачије потребе. Објект Пећинци, са својим капацитетима за формирање 8 васпитних група целодневног боравка, за сада задовољава потребелокалне средине, док је стање у Шимановцима, месту са највећим развојем индустријске зоне, великим приливом, а и великом дневном миграцијом становништва на незадовољавајућем нивоу. Објект са 6 радних соба који се налази на поткровљу школске зграде, никако не испуњава потребе становништва, одн породица за целодневним смештајем деце. Сходно томе, годинама уназад на снази су листе чекања и критеријуми за утврђивање приоритета приликом уписа деце.

У местима Деч, Прхово, Ашања и Сибач се у последњих неколико година променом организације рада изашло у сусрет потребама породица тако што се са полудневног облика рада прешло на целодневни, а групе су формиране као групе мешовитог узраста. Насеља Обреж и Купиново, због близине Обедске баре, такође имају све већи број уписане деце, и док Обреж задовољава потребе и капацитетом и обликом рада, у

Купинову, где су формиране две васпитне групе, све је изразитија потреба за променом полудневног у целодневни облик рада.

Оно са чиме можемо рачунати у свим местима је активна сарадња са: три основне школе које постоје на нашој општини (Пећинци, Шимановци, Купиново) „Домом здравља, Месним заједницама, одељењима библиотеке и Културног центра у местима где су формирана, Удружењима грађана, Центром за социјални рад, Полицијском управом, другим јавним институцијама и приватним предузетницима. Као наредне корак планирамо да унапредимо сарадњу са локалном заједницом на један ангажованији начин, првенствено потписивањем Меморандума о разумевању и сарадњи на унапређењу предшколског васпитања и образовања на подручју општине Пећинци, са циљем формирања Мреже сачињене од различитих заинтересованих страна у локалној заједници које се међусобно повезују како би подржале развој и шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем.

4. ПОНУДА ПРОГРАМА И УСЛУГА

При изради програма рада установе руководили смо се Правилником о општим основама предшколског програма, уважавајући специфичности средине и услове рада. Такође, један од основа планирања и програмирања представљала нам је анализа документације о стручном усавршавању и људски ресурси у вртићу.

Програм неге и васпитања деце узраста до три године

Циљеви, задаци и садржаји неге и васпитног рада планирају се полазећи од Основа програма васпитног рада са децом узраста до три године. Полазећи од основног циља васпитања деце јасленог узраста, стварање повољне васпитне средине у оквиру које ће дете стицати искуства према личним, индивидуалним могућностима и развијати своје потенцијале, основни задатак рада у нашим јаслицама јесте чување и подстицање спонтаних израза понашања деце у односу на околину.

У нашој установи живи и ради 6 јаслених група у четири различита места, и све су формиране као групе мешовитог узраста деце од 12 до 36 месеци, што се показало као велика добит за развој и одрастање деце. Простор радних соба је подељен по центрима интересовања, који су јасно означени, променљиви, како од стране васпитача, тако и од деце и родитеља. Креветићи не заузимају простор радне собе, већ се расклапају по потреби. Сва средства и материјали су доступни деци. У објектима који располажу дворишним простором, велики део активности се реализује на отвореном. Ритам дневних активности је флексибилан и зависи од узраста деце, од дечјих индивидуалних потреба и од периода дана.

Васпитање и нега, као неодвојиви процеси на овом узрасту, планирају се полазећи од познавања карактеристика психо-физичког развоја деце овог узраста, нивоа групе, као и познавања индивидуалних особености, потреба и интересовања сваког појединог

детета, које стичемо систематским посматрањем и праћењем деце, као и уском сарадњом са родитељима. Сва сазнања о детету улазе у његов портфолио, који омогућава континуитет у пороцесу праћења, усмерава даљи рад, олакшава другу адаптацију и квалитативно обогаћује сарадњу са родитељима.

Игра има централно место у раду са децом као водећа активност кроз коју деца расту, развијају се и уче. Игра омогућава, подстиче и култивише спонтане изразе и понашање деце, а такође омогућава поштовање дечијих особености у начину откривања света око себе.

Циљеви васпитања и неге разврстани су према аспектима развоја, уз акценат на холистичком, целовитом приступу и схватању процеса васпитања и образовања. Мед.сестре васпитачи негују и развијају програм рада који се огледа у интегративном приступу када је реч о процесу васпитања и неге и свих аспеката развоја.

Полазећи од циљева васпитања и неге деце узраста до три године, мед.сестар-васпитач ће, у сарадњи са родитељима, планирати сардзаје и активности, старати се о њиховој реализацији, делујући подстицајно на активно учешће деце и настојати да свакодневне ситуације живота у јаслама делују подстицајно за развој деце. Мед.сестра-васпитач је најзаслужнија и најодговорнија за стварање и неговање позитивне емоционалне климе, у којој ће дете спонтано откривати себе и свет око себе.

Медицинске сестре васпитачи размењују искуства и стручно се усавршавају кроз рад Актива медиинских сестара – васпитача на нивоу установе, а активни су чланови Актива медицинских сестара-васпитача Срема, којим и већ више година председава наша сестра-васпитач Верица Мијатовић. Веома су активне и врло чести презентери примера добре праксе на републичким сусретима Медицинских-сестара-васпитача.

Програм предшколског васпитања и образовања деце од три године до укључивања у програм припреме за школу

Рад са децом узраста од три до пет и по година планира се по Основама програма предшколског васпитања и образовања деце од три године до укључивања у програм припреме за школу.

Полазиште у планирању рада са децом овог узраста јесте дете као активно, интерактивно и креативно биће. Организација рада и све активности васпитача, а и свих запослених у вртићу, усмерени су ка развоју укупних потенцијала детета. Процес тако замишљеног васпитања се темељи на позитивној мотивацији, програму који уважава узрасне, развојне и индивидуалне могућности детета и на евалуацији достигнућа.

Установа својом организацијом и улогама које има у односу на децу и породицу настоји да:

- Обезбеђује сигурну средину у којој се дете осећа прихваћено и која омогућава његов оптималан раст и напредак
- Обезбеђује средину која пружа богату интеракцију са вршњацима и одраслима
- Даје подршку породици у васпитању детета
- Нуди различиту понуду програма и услуга

- Тежи ка све већем обухвату деце из социјално угрожених породица и маргинализованих средина, компензујући депривирајуће услове одрастања поједине деце
- Укључује у редовне васпитне групе и развија програм за децу са сметњама у развоју
- Додатно стимулише развој даровите деце
- Доприноси припреми деце за укључивање у школски систем

Основе програма предшколског васпитања и образовања за овај узраст израђене су у два модела – Модел А и Модел Б. Наша предшколска установа подједнако подржава развој оба модела, за који се васпитачи опредељују на почетку школске године. Критеријум којим се руководе при избору модела јесу лични и професионални афинитети васпитача. Без обзира на модел рада који васпитач изабере за своју групу, у свом раду он се руководи основним смерницама схватања дететове суштине – да је дете вредност само по себи, да свако дете у себи носи развојне потенцијале, да је дете активан чинилац сопственог развоја и да оно представља физичко, социјално, сазнајно и афективно биће.

Специфичност наше установе се огледа у:

- Бројимо 11 група овог узраста, од којих 9 реализују васпитно-образовни рад по моделу А, а 2 по моделу Б;
- Од 11 група 6 је формирано као чисте узрасне групе, и раде кроз целодневни облик рада, док је 5 група узрасно мешовитог састава у оквиру полудневног боравка;
- једна група мешовитог узраста од 3 до 5.5 година ради по пројекту „школице живота“;

Васпитачи који се определе за Модел А развијају отворен систем васпитања и образовања и програм заснован на интересовањима и потребама деце. Програм рада сваки васпитач осмишљава за своју групу зависно од добијених показатеља у току процеса праћења и посматрања деце, њихових потреба и интересовања, састава групе, родитељских очекивања и осталих специфичности за које васпитач процени да су важне да буду уврштене у креирање програма рада са децом. Такође, задатак васпитача је да уважи специфичности и потребе локалне средине. Распоред дневних активности и време потребно за њихову реализацију одређује васпитач са децом зависно од узрасних карактеристика деце, њихових интересовања и потреба као и других специфичних услова рада. Задатак васпитача је да изврши опсежну припрему, организује средину, понуди материјал и развија партнерски однос у раду са децом.

Задаци који су проистекли из Општих основа предшколског програма, а постављају се пред васпитаче са циљем реализације Предшколског програма и унапређења властите праксе:

- васпитач систематски прати и посматра дете у спонтаним ситуацијама и образовним епизодама (стално, током године), податке бележи са циљем поређења, планирања и размене са породицом
- васпитач стално прати и процењује дечје напредовање и свој рад, и на основу тога даље планира васпитно-образовни процес

- васпитач активно и свакодневно ствара услове за учење деце (планира средину, центре, материјале, организацију, време, интеракције у групи)
- васпитач деци нуди садржаје који су различити по општости, природи, динамици и могућности самосталног учешћа и то са циљем да се испоштује принцип индивидуализације
- васпитач гради партнерски однос са породицом и локалном заједницом (континуирано сарађује, иницира богате и разноврсне облике сарадње и осмишљава стратегије за превазилажење проблема).

Посебно настојимо да интензивирамо професионални развој васпитача у улози истраживача сопствене праксе, при томе негујући тимски рад у смислу заједничке евалуације и хоризонталног учења. Увиди које добијамо вредновањем сопствене праксе значајно утичу на даље планирање, реализацију и укупан квалитет рада.

Модел Б програма предшколског васпитања и образовања има карактеристике когнитивно-развојног програма и разрађене васпитно-образовне циљеве, задатке васпитача и типове активности међу којима васпитач може да бира и разрађује их зависно од потреба, могућности и интересовања деце.

У највећем броју, рад по моделу Б, у нашој установи, реализује се у групама при основним школама, дакле изван седишта и објеката наше установе. Поред тога специфичност ових група је то што, због малог броја деце по селима, оне укључују децу мешовитог узраста, одн. од три до седам година. То подразумева реализацију и програма рада са децом од три до пет и по година, а и реализацију припремног предшколског програма. Уз све изазове овако организованог рада у нашој установи, максимално се користе и његове предности.

Рад у овим групама полази од тога да је основни циљ предшколског васпитања и образовања развој укупних потенцијала детета и напредовање у свим аспектима развоја. Темељи се на схватању да су за развој психичких и физичких потенцијала детета неопходни утицаји које врши предшколска установа у намери да оствари васпитно-образовне циљеве у оквирима физичког развоја, социо-емоционалног развоја, когнитивног развоја и неговања дечијег изражавања (говорни развој). Овим циљевима се тежи кроз систем активности, а у складу са потребама и могућностима сваког детета. Циљеви физичког развоја се постижу кроз телесне, перцептивне и здравствено хигијенске активности. Циљеви социо-емоционалног развоја се постижу кроз друштвене, афективне и еколошке активности. Циљеви когнитивног развоја подразумевају откривачке, логичке, практично-радне и саобраћајне активности. Развој комуникације и ставралаштва се постиже реализујући говорне, драмске, ликовне, музичке и плесне активности.

Ритам дана одн. структура дневних активности представља флексибилан распоред који омогућава добру организацију времена и активности према програму, прилагођеног узрасним карактеристикама и посебно индивидуалним могућностима и потребама деце.

Васпитачи размењују искуства, стручно се усавршавају и хоризонтално уче једни од других окупљајући се у оквиру Актива васпитача установе, као и посебних Актива васпитача који негују програм по моделу А, и Актива васпитача који реализују програм по

моделу Б. Такође, васпитачи према професионалним и личним афинитетима улазе у састав различитих стручних Актива и Тимова васпитача, и на тај начин развијају своје професионалне компетенције, а и доприносе развоју и напредовању целокупне установе.

Припремни предшколски програм

Припремни предшколски програм се реализује као део обавезног деветогодишњег васпитања и образовања, а остварује у оквиру предшколског васпитања и образовања.

У оквиру наше предшколске установе

- реализује се програм деце пред полазак у школу у свих 15 места наше општине;
- програм се реализује и у оквиру целодневног, а и у четворочасовном боравку деце;
- Припремни предшколски програм реализује се у само 4 чисто узрасне групе деце од 5,5 до 6,5 година, док је у осталих 12 група реализација ППП организована у узрасно мешовитим групама;

Циљ Припремног предшколског програма је припрема деце за школу на начин да се допринесе њиховој зрелости за живот и рад какав их очекује у школи, а овај циљ се остварује у контексту општег циља предшколског васпитања. Доприноси целовитом развоју детета стварањем услова и подстицаја који ће омогућити да свако дете развија све своје способности и особине личности, проширује своја искуства, изграђује сазнања о себи, другим људима и свету око себе, као основа за стицање нових облика учења, сазнавања и понашања.

Васпитачи који реализују Припремни предшколски програм раде по Моделу А у 8 васпитних група, а по моделу Б у 7 васпитних група.

Припрема за полазак у школу је процес који се одвија од рада са децом на најранијем узрасту, а непосредан циљ припремног предшколског програма је допринос њиховој зрелости одн. готовости за школу. Спремност за полазак у школу је спремност детета да стиче и развија вештине, способности и знања, које су основ за даље школовање. Спремност подразумева физичку, интелектуалну, социјалну и емоционалну зрелост, као и претходна искуства и мотивацију за учење. Резултат је природног процеса сазревања и активног и мотивисаног учења. Специјална готовост подразумева развој способности које олакшавају савладавање програма првог разреда – пре свега руковање оловком, координација ока и руке, анализу и синтезу речи, познавање основних категорија, боја, облика, количина и слично.

Задаци васпитно-образовног рада у припремним групама су:

- подстицање осамостаљивања – стварање и коришћење ситуација у којима ће се дете осећати сигурно и моћи самостално да обавља разнолике активности, уз пружање помоћи само онолико колико је неопходно

- подршка физичком развоју – деци се омогућава да упражњавају физичке активности које задовољавају дечије природне потребе за кретањем и стимулишу развијање њиховог моторног потенцијала
- јачање социо-емоционалне компетенције – подстицање дечијег самопоштовања и развоја социјалних сазнања и вештина
- подршка сазнајном развоју – подстицање развоја интелектуалних функција и операција, омогућавањем да истражује, да проналази начине да решава проблеме и испитује своје претпоставке
- неговање радозналости – уређење подстицајне и богате средине, уважавање дечијих искустава, омогућавање учења детета на основу личног, унутрашњег циља
- поштовање индивидуалности и подстицање креативности – уважавање посебности сваког детета пружањем прилике да кроз игру и активност изрази своје креативне потенцијале

У групама које раде по *моделу А* припремног предшколског програма, васпитач стваралачки гради и развија програм у сарадњи са децом и родитељима, полазећи од потреба, интересовања и стилова учења деце, савремене концепције васпитања и програмских циљева и задатака.

У складу са тим, основ процеса подучавања у овим групама је континуирани посматрање и праћење деце. Васпитач тако препознаје различите дечије потребе, могућности и интересовања и у складу са њима планира свој рад, настојећи да ствара довољно широке образовне ситуације које ће бити изазов и прилика за учење. Тежећи интегрисаном учењу, васпитач омогућава детету да бира са ког аспекта ће се бавити садржајем, избегавајући да сам прави корелацију. Интегрисано учење настоји се постићи и адекватном структуром дана.

Васпитач континуирано прати и вреднује васпитно-образовни процес и то документује у радној књизи и портфолијим групе и сваког детета.

Васпитно-образовни процес у припремним групама је укупан контекст живљења одраслих и деце, израз њихових потреба и очекивања, вредности средине у којој живе. Свака група развија припремни програм на себи својствен начин.

Васпитачи који припремни предшколски програм реализују по *моделу Б*, полазећи од основног циља ППП, васпитно-образовни рад реализују у оквиру 7 области које обухватају прилагођене садржаје и активности:

- Развој говора – неговање говорне културе, богаћење дечијег речника, развој способности вербалне комуникације и монолошког говора и причања, упознавање са дечијом књижевношћу;
- Припрема за почетно читање и писање – сагледавање елемената говора и развој fine моторике;
- Развој почетних математичких појмова – овладавање знањем о положају и кретању кроз простор, поређењу и процењивању, о линији, тачки, облицима, скуповима, бројању, времену;
- Упознавање природне и друштвене средине – упознавање живих бића, материјалног света, чоивека као друштвоног бића и његовог рада, заштите животне средине и саобраћајног васпитања;

- Физичко васпитање – подстицање физичког развоја и развоја опажања, као и јачање здравља и одржавање хигијене;
- Ликовно васпитање – овладавање изражавања цртањем, сликањем, обликовањем, естетско доживљавање и процењивање;
- Музичко васпитање – развијање интересовања за музиком, слушање, певање, свирање и плесне активности;

У оквиру наведених области рада, васпитачи разрађују садржаје, активности и методичке поступке, у складу са структуром и нивоом групе, индивидуалним особеностима деце, потребама родитеља и условима рада. Посебан акценат стављају на значај игре у функцији припреме за полазак у школу, која има велики утицај на развој низа неопходних способности, сазнања и вештина.

ПОСЕБНИ , СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ И ДРУГИ ПРОГРАМИ

У оквиру Предшколског програма , а у складу са следећим правилницима:

- Правилник о врстама , начину остваривања и финансирања посебних ,специјализованих програма и других облика рада и услуга које остварује предшколска установа;
 - Правилник о стандардима услова за остваривање посебних програма у области предшколског васпитања и образовања („Сл. гласник РС“ ,бр.61/2012);
- у нашој установи се развијају и реализују и многобројни посебни програми, настали из потреба и интересовања деце и родитеља. Намене су деци предшколског узраста (која су укључена у нашу установу и која нису).

ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ

Програми стручне подршке породици

Циљ ових програма је унапређивање васпитно - образовних компетенција родитеља, одн. пружање знања и развијање вештина родитеља из домена васпитања васпитања и образовања деце предшколског узраста.

Адаптација са родитељима – програм који се реализује у јасленим и групама деце млађег узраста, а који подразумева укључивање родитеља као подршку деци током периода адаптације.

Адаптација је прилагођавање на промену. Промена коју доноси полазак у јаслице и прво одвајање од породице за дете представља велики изазов у виду прилагођавања захтевима нове средине у којој важе правила колективног живота. Родитељ је битан фактор успешне адаптације. Он је природна спона између детета и нове средине. У атмосфери сарадње вртића и породице дете добија неопходну подршку и сигурније ступа у нове социјалне односе.

Циљ овог програма је да олакша свим учесницима овај период, да унапреди психофизички развој детета у свим аспектима према његовим индивидуалним могућностима, да унапреди сарадњу породице и предшколске установе и да успостави

партнерски однос између родитеља и медицинских сестара – васпитача, односно васпитача.

Сам ток овог програма почиње родитељским састанком у јуну месецу, на ком се родитељи информишу о овом програму, значају адаптације и њиховој улози у његовом процесу, као и важности партнерског односа вртића и породице. Такође са родитељима се договарају све организационе појединости, попут распореда адаптације, ритма дана, успостављања одређених навика и сл. Почетак школске године подразумева још један састанак, а затим свакодневни контакт, размену и праћење адаптације сваког појединачног детета. У јасленим групама, прве недеље адаптације деца бораве сат времена са родитељем, друге недеље до два сата уз могућност повременог излагања родитеља, трећу недељу деца бораве без родитеља од доручка до ручка, док у четвртој недељи почиње привикавање на спавање. Те четврте недеље родитељима се још увек не саветује да оставе децу до краја радног времена објекта, док се у потпуности не привикну и на спавање у вртићу. Идентичан план важи за млађе групе и млађег мешовитог узраста (млађи и средњи узраст), за децу која су први пут уписана у вртић. За децу која су ишла у јаслену групу план адаптације изгледа тако што прве недеље сви остају до ручка, а друге недеље остају на спавању. Ово је оквиран план и распоред адаптивног процеса, флексибилан и прилагодљив сваком детету индивидуално. Евалуација оваквог програма адаптације показала је да учешће родитеља у њему знатно олакшава саму адаптацију детета, а и умногоме унапређује сарадњу вртића и родитеља и развој међусобног поверења.

Школа родитељства - има као основни циљ унапређење родитељских компетенција родитеља/старатеља у породицама са децом предшколског узраста, у свим местима Општине, без обзира да ли су деца уписана у предшколску установу или не. Ове активности ће се реализовати у облику предавања, трибина и радионица, посебно организованих или организованих у оквиру општих и посебних родитељских састанака у свим местима Општине. По испитаним потребама и интересовањима родитеља на почетку сваке школске године, биће планирана динамика, време и место одржавања, као и теме које ће се обрађивати. Носилац и реализатор овог програма је психолог запослен у Установи. У оквиру овог програма, предвиђени су и термини за индивидуална психолошка саветовања са психологом, саветодавним радом са педагогом, у објекту предшколске установе у Пећинцима, или, изузетно, у објекту у месту у коме живи родитељ, зависности од потреба и могућности родитеља/старатеља.

Посебан програм „Играоница“ , јесте програм који се развија у нашој установи а који има за циљ пружање додатне подршке породици која има потребе за професионалним и стручним збрињавањем детета, а чија деца нису укључена у живот и рад установе, дакле што већи обухват деце од 3 до 5,5 година која не похађају предшколску установу. Такође, део је програма образовања за сву децу и приближавања предшколског васпитања и образовања за децу из најсиромашнијих слојева популације. Овај програм је осмишљен у виду бесплатних васпитно-образовних радионица са циљем да се предшколско васпитање и образовање приближили и онима који нису у могућности да похађају предшколску установу. Динамика овог програма је једанпут недељно, у свим

местима општине Пећинци у трајању од два сата. Реализатори су васпитачи из објекта. Број овако формираних група зависиће од одзива корисника, а уколико се не пријави довољан број деце да се формира посебна група, пријављена деца ће бити укључена у рад редовних група у свом месту боравка, у периоду када се реализују планиране васпитно-образовне активности.

<p>Зашто је програм добар за развој деце</p>	<p>Овај програм даје могућност бесплатног укључивања у процес васпитно-образовног рада, те је посебно намењен породицама и деци из маргинализованих група, који добијају могућност партиципирања и постају видљиви за систем. Стиче се увид у потребе породице и могућности деловања и пружања нивоа подршке за њих, те се јавља и жеља и потреба да у том систему и остану. Осим тога, програм даје могућност постепеног привикавања и адаптације на вртић и васпитаче за децу која у том процесу имају тешкоће.</p>
<p>Општи циљ програма</p>	<p>Повећање обухвата деце од 3 до 5,5 година.</p>
<p>Задаци/Активности/Ужи циљеви којима се остварује општи циљ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Пружање додатне подршке породици која има потребе за професионалним и стручним збрињавањем детета, а чија деца нису укључена у живот и рад установе - Бесплатан васпитно-образовни програм за угрожене породице - Мапирање терена и увид у потребе породице
<p>Методе/Технике које се користе</p>	<p>Све које се користе у редовном васпитно-образовном раду</p>
<p>Циљна група</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Породице које имају потребе за професионалним и стручним збрињавањем детета, а чија деца нису укључена у живот и рад установе - Деца из сиромашних слојева популације
<p>Место, учесталост, трајање активности</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Једанпут недељно, у свим местима општине Пећинци, у трајању од два сата - У зависности од одзива могуће је или формирање групе играонице, или укључивање у рад редовних група

Материјали/ Потребна опрема	Радна соба
Кадар	Васпитачи из објекта
Начин праћења и вредновања	Инструмент за праћење посебног програма „Играонице“ који омогућује месечно, континуирано праћење и евалуацију рада програма.

У оквиру пројекта „Школица живота- Заједно за детињство“ који се реализовао у нашој установи у сарадњи са Фондацијом „Новак Ђоковић“ и удружењем „ЦИП- Центар за интерактивну педагогију“, отворена је и формирана мешовита васпитно-образовна група за децу од 3 до 5,5 година у селу Доњи Товарник, која нису била уписана у предшколску установу. Ова група наставља са својим радом, а циљ овог пројекта је унапређивање услова у којима одрастају деца која живе у окружењу где је понуда за децу ограничена и где су услови живота отежани (руралне средине, сиромашне средине, неразвијена понуда програма)

Програм је организован кроз четворочасовни облик рада, група броји 19 деце у школској 2017/2018 год, подразумева активно учешће родитеља и локалне средине и окренут је ка структурирању васпитно-образовне средине у складу са методологијом усмереном на дете.

Циљ је да се обезбеди:

Психолошка средина-окружење за учење које доприноси добробити сваког детета:

- Да се осећа пријатно и да припада
- Уважавају му се осећања, идеје, искуства
- Слободно исказује своје мишљење
- Преузима ризике који су потребни за развој и учење
- Осећа блискост и приврженост васпитачу

Социјална средина-социјално окружење које даје осећај заједништва и подстиче активно учешће деце у развијању групне културе:

- Јасна очекивања и правила
- Демократске вредности и партиципација деце у одлучивању и вршењу избора
- Постоје доследне рутине како би се код деце подстакла самоконтрола и самосталност
- Усмеравање понашања деце у складу са познавањем посебности и нивоа развоја сваког детета

Физичка средина-физичко окружење које децу мотивише на истраживање, учење и самосталност:

- Сигурно и лако се надзире
- Простор који је деци занимљив, пријатан и мотивишућ
- Организација по осмишљеним центрима интересовања
- Богат и разноврстан избор доступних и развојно примерених материјала који подстичу децу на истраживање, игру и учење
- Прилагођавање физичког окружења како би задовољило индивидуалне потребе деце, као и потребе различитих група

Зашто је програм добар за развој деце	Овај програм омогућава да деца из сиромашних насеља и ромских породица добију шансе за учешће у вртићу. Они имплементацијом у програм и вртић постају видљиви локалној заједници и друштву, њима су тада омогућене врсте подршке потребне за континуирано учешће у васпитно-образовном процесу. Добробити које програм пружа нису усмерене само на децу, већ и на породице у којима та деца одрастају и живе.
Општи циљ програма	Повећање обухвата деце од 3 до 5,5 година, а посебно деце из маргинализованих група.
Задаци/Активности/Ужи циљеви којима се остварује општи циљ	<ul style="list-style-type: none"> - Обезбеђивање физичке средине, окружења за учење, које доприноси добробити сваког детета - Обезбеђивање социјалне средине, социјалног окружења, које даје осећај заједништва и подстиче активно учешће деце у развијању групне културе - Обезбеђивање физичке средине која децу мотивише на истраживање, учење и самосталност.
Методe/Технике које се користе	Васпитно-образовна средина је структурирана у складу са методологијом усмереном на дете (корак по корак методологија).
Циљна група	Деца из Доњег Товарника, старости од 3 до 5,5 година. Програм је посебно намењен и за децу из маргинализованих група и неформалних насеља, као и породице у ризику.
Место, учесталост, трајање активности	<ul style="list-style-type: none"> - Доњи Товарник - Радним данима од 08:00-12:00, у периоду од 01.09.2017. до почетка летњег распуста.

Материјали/ Потребна опрема	Радна соба
Кадар	Један васпитач
Начин праћења и вредновања	<ul style="list-style-type: none"> - Инструмент за праћење посебног програма - Увид у књигу рада васпитача - Месечни извештаји о раду

ДОДАТНИ/СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМИ

Циљ организовања ових програма јесте подршка деци у развијању различитих интересовања и склоности за различите облике стваралачког изражавања и стицања искустава у одређеној области.

Ликовна радионица - Реализатори ликовне радионице су васпитачи у објектима Пећинци и Шимановци који имају афинитета и заинтересовани су за ову област рада са децом. Одржава се једном недељно у трајању од сат времена. Планирани број деце је оквирно 15 узраста од 4 до 6.5 година. Активности су осмишљени са циљем да развијају креативност и машту код деце. Паралелно са тим деца пролазе и кроз програм очувања ликовног изражавања различитим техникама. Овде долазимо до закључка да имамо два приступа неговања дечје креативности. У једном се ставља у први план дете, неговне узрасне и индивидуалне карактеристике, потребе за стваралачким изражавањем и откривањем сопственог ликовног израза. У другом се провлачи улога одраслог(васпитача...) који нуди детету, не само технике и поступке руковања различитим материјалом, него га ненаметљиво води и указује му на оно што је лепо не ометајући њихову самосталност, њихову природну потребу за самоизражавањем и замисао како треба да изгледа коначан израз оног што креира.

Општи циљеви:

- ✓ Стицање чулног сензибилитета, посебно осетљивост за естетске феномене у природи, у предметима из своје околине и продуктима ликовног изражавања;
- ✓ Способност опажања, разликовања, одабирања и задржавања у свести визуелних података о бојама, облицима и њиховим комбинацијама;
- ✓ Способност потпунијег и сигурнијег ликовног изражавања својих идеја и тема, представљања свог односа према свету, према другим људима и према самом себи;
- ✓ Уносење више детаља и њиховог складнијег комбиновања у нове целине;
- ✓ Интересовање за ликовно изражавање на разне начине, на разним подлогама и уз помоћ разних техника;

- ✓ Развијање опште спретности, спретности руке, визуелне и моторне комбинације, посебно ока и руке;
- ✓ Развијање осећаја за ритам, хармонију и симетрију и оспособљавање за писање разних шара и њихово повезивање у једну целину;

Зашто је програм добар за развој деце	Овај програм омогућава деци да изражавају своју креативност кроз цртање, вајање, да науче неке нове технике, вештине
Општи циљ програма	Да деца науче да препознају своје креативне потребе и изразе их кроз различите материјале уз прилагођене теме
Задаци/Активности/Ужи циљеви којима се остварује општи циљ	-подстицање и развијање моторике -уознавање са новим материјалима и техникама -обезбеђивање средине која мотивише децу на истраживање, учење.. - прилагођавање тема у складу са интересовањем деце
Методe/Технике које се користе	Цртање (оловка, угаљ..); Сликање (темпере, водене боје..) Вајање (пластелин, глина...)
Циљна група	Деца из старије и предшколске групе (4,5-5,5 година)
Место, учесталост, трајање активности	Шимановци, Пећинци- Сваког петка у периоду од 12-13h, до почетка летњег распуста
Материјали/Потребна опрема	Радна соба, средства за рад (бојице, темпере, папир, лепак, маказице, пластелин...)
Кадар	Један васпитач
Начин праћења и вредновања	Инструменти за праћење специјализованог програма

Школица спорта - Реализатор овог програма је спољни сарадник. Овај програм одржава се у објекту Пећинци са припремним предшколским групама из објекта.

Општи циљеви су: развој моторичке, функционалне и психолошке способности деце, и увођење деце у чари свих спортова кроз игру, преко полигона са препрекама, реквизитима. Динамика одржавања програма је једном недељно у трајању од по 35 мин.

Зашто је програм добар за развој деце	Активност је људска битна потреба. Редовном физичком активношћу смањује се могућност од оболевања болести данашњице, а ни једном другом активношћу није могуће утицати на тако велики број људских карактеристика колико је то могуће једном правилно обликованом и усмереном вежбом. Физичка активност је основа за холистички развој индивидуе.
Општи циљ програма	Упознати децу са правилним вежбањем, помоћи им да кроз игру и дружење усвоје моторичке радње потребне за даљи правилан развој постуре тела где ће се уз адекватан програм примерен предшколском узрасту ојачати потребна мишићна мускулатура и постићи максимална амплитуда покрета неопходна за правилан раст и развој.
Задачи/Активности/Ужи циљеви којима се остварује општи циљ	<ul style="list-style-type: none"> -полигони спретности -вежбе снаге трупа -вежбе снаге екстремитета -гипкост тела и руку -гипкост карлице и ногу -моторика руку -моторика ногу -комбиноване вежбе за развој моторике -вежбе корективне гимнастике -основе партерне гимнастике
Методе/Технике које се користе	Развијање способности кроз физичку активност и игру
Циљна група	Деца предшколског узраста подељена у две групе
Место, учесталост, трајање активности	Пећинци, једном недељно, у трајању од 35 минута
Материјали/ Потребна опрема	<ul style="list-style-type: none"> <li style="width: 50%;">-шведске лестве <li style="width: 50%;">-греда <li style="width: 50%;">-палице и чуњеви <li style="width: 50%;">-клупе <li style="width: 50%;">-мердевине <li style="width: 50%;">-балони <li style="width: 50%;">-препоне <li style="width: 50%;">-струњаче <li style="width: 50%;">-сунђер за мост
Кадар	Реализатор волонтер

Начин праћења и вредновања	-Чек листа евиденције присуства -Скала процене напредовања деце -Инструменти за праћење специјализованих програма
----------------------------	---

Радионица за физичко – реализује се у припремно - мешовитој групи у Дечу.

Упознавање света кроз манипулацију предметима, физичку и менталну активност, принцип је који се данас на различите начине остварује у пракси. Кроз ову радионицу трудимо се да поштујемо начела поступности и очигледности, веома битних за развој деце.

Општи циљ програма је стварање услова за општи развој телесних органа(органа за крвоток, варење, дисање...), мишићно-коштаног система, правилних пропорција и правилног држања тела и усавршавање њихових функција.

Задаци, помоћу којих се реализује општи циљ радионице су:

- Стварати услове за очување и унапређивање дечијег здравља односно нормално функционисање читавог дечијег организма
- Задовољавање дечије потребе за игром и кретањем односно предупређивање последица физичке неактивности којој су деца изложена
- Радити превентивне, уколико је потребно и корективне вежбе за мишиће кичменог стуба
- Организовати елементарне спортске игре и активности на отвореном.

Постављени циљ и задаци ће се реализовати кроз различите вежбе (за развој свих мишића), кроз покретне и такмичарске игре, полигон и кроз неколико едукативних радионица. Методе које би се могле користити кроз радионицу су: показивачка, вербална, откривачка.

Места остваривања радионице су: радна соба вртића, физкултурна сала у школи и школско двориште. Радионица се организује два пута недељно у трајању од 30 до 45 минута зависно од интересовања деце, у групи са око 15 – 17 деце.

За реализацију програма неопходна су средства и реквизити почев од природних – физичке вежбе до материјалних(лопте, обручеви, струњаче, врећице, палице, вијаче и многа друга средтва).

Програм радионице као и припреме за сваку активност, евидентирани су у посебној свесци у коју се бележи припрема пре и евалуација после сваке активности.

Музичка радионица(хорић) – Реализује се у објекту Шимановци и Деч, а као општи циљ има упознавање деце са основама ове уметности и развијање интересовања према музици. Развијен слух, ритам, музичка меморија и музикалност уопште. Способност стваралачког изражавања својих емоција и мисли музичким средствима комуницирања путем звукова и гласова. Реализаторовог програма је такође васпитач са образовањем из

те области или стручни спољни сарадник. Динамика одржавања је једном недељно, у трајању од сат времена.

Певање дечијих песама најшаренији је облик музичког изражавања деце предшколског узраста који утичу на развој музичких способности деце.

Приликом избора песме треба водити рачуна о васпитној и уметничкој вредности текста, као и ритмичком и мелодијском низу. Ако су песме одабране тако да одговарају његовим психофизичким могућностима и естетским критеријумима развијаће се и јачати љубав и естетски однос према музици.

Песме за децу узраста (од 5-6) година крећу се у обиму (ц1-ц2). Обрада песме подразумева:

- ✓ Вежбе дисања
- ✓ Темпо
- ✓ Динамика (у зависности од узраста тражити динамичко нијансирање)
- ✓ Музичка форма
- ✓ Сваки сусрет почињемо вежбама опуштања, уколико планирамо певање, прелазимо на вежбе дисања и вокализе (техничке вежбе за упевавање).

Зашто је програм добар за развој деце	Овај програм омогућује да се са децом од најранијег узраста ради на изражавању доживљаја музике кроз спонтане покрете на ритму. То је рад на координацији, координацији ритма, музике и покрета тела. То дечије образовање у виду осмишљене игре за уживање, а пре поласка у школу јесте у ствари припрема детета.
Општи циљеви програма	Развијање музичког опажања, вокалне репродукције - Орфови инструменти психомоторних вештина у музичком контексту, аудиовизуелних, тактилних.
Задаци / Активности / Ужи циљеви којима се остварује општи циљ	Развијање дечијег интересовања за музику и стварања потребе за свакодневним контактом са овом уметношћу која уноси ведрину, оптимизам обезбеђујући тако благотворно дејство на дечији нервни систем, емоционалну стабилност и психомоторни развој. Неговање слушне осетљивости и музичког сензибилитета код деце и стварање основе за развој музичких способности.
Методe / Технике које се користе	Демонстративна-свирања на инструменту, слушање музике, глас, покрет.

Циљна група	деца од 5 до 7 година
Место, учесталост, трајање активности	Објекат Деч, Шимановци. Једном недељно у трајању од 60 минута.
Материјали / Потребна опрема	Инструмент, звучници, рачунар, оловке у боји, папир.
Кадар	Васпитач са завршеном средња музичка школа
Начин праћења и вредновања	а) скале процене б) видео записи и фотографије са наступа в) свеска евиденције рада г) дечији цртежи

Радионица енглеског језика – од школске 2017/2018. године почиње са радом као нови програм у понуди васпитно-образовних програма установе за родитеље и децу. Ове године програм ће бити реализован у две предшколске групе у објекту у Пећинцима, са тенденцијом ширења и на друге објекте. Реализатор је спољни сарадник- професор енглеског језика.

Зашто је програм добар за развој деце	Овај програм за децу замишљен је као кратак курс енглеског језика на почетном нивоу, кроз који би деца стекла увид у језик који је другачији од матерњег, те упознала културу и обичаје људи који га говоре.
Општи циљ програма	Усвајање основних појмова овог страног језика, те најчешће коришћених фраза и израза, стварање позитивне подлоге за дање учење и усавршавање које их чека у основној школи.
Задачи/Активности/Ужи циљеви којима се остварује општи циљ	-приближавање начина рада карактеристичног за обавезно образовање -цртање -слушање -певање
Методe/Технике које се користе	Мењају се у зависности од теме, али су прилагођене узрасту
Циљна група	Деца предшколског узраста подељена у две групе

Место, учесталост, трајање активности	Пећинци, 35 часова у трајање од 35 минута, а у периоду од октобра до јуна
Материјали/ Потребна опрема	Свеска, као и материјал који би деца добијала у етапама, на часовима, од стране реализатора
Кадар	Реализатор волонтер
Начин праћења и вредновања	-Инструменти за праћење специјализованог програма -Увид у документацију волонтера -Усмени увид у усвојеност садржаја

Драмска радионица – почиње сарадом школске 2017/2018. године, реализатор је васпитач наше установе.

Зашто је програм добар за развој деце	Програм омогућава -СТИЦАЊЕ вестина понашања и кретњи на сцени, -На забаван начин, подстиче дечији физички, уметнички, социјални и емотивни развој.
Општи циљ програма	- Упознавање са основама драмског изражавања, - Коришћење лутке у изводјењу драмских игара.
Задаци/Активности/Ужи циљеви којима се остварује општи циљ	-Подстицање и развој креативности -Овладавање својим емоцијама, потребама и жељама (кроз драмску игру) -Повећање способности невербалне комуникације деце, уз помоћ геста, мимике и пантомиме.
Методe/Технике које се користе	-Драмске вежбе и игре - Драмско играње и драматизација -Драмске презентације и играње позоришта, -Импровизација -Игре улога,

	<ul style="list-style-type: none"> -Покрет -Говорне радионице -Музичке радионице -Вођена фантазија
Циљна група	<p>Деца старије и припремних група из објекта Пећинци.</p> <p>Васпитачи група ће вршити одабир деце након праћења и посматрања њихових јаких страна у пољу драматизације и деце која се сама одреде и имају жељу да учествују у драмској радионици.</p>
Место, учесталост, трајање активности	<p>Пећинци,</p> <p>Једном недељно од 13:00 до 14:00 часова, у периоду од 01.10.2017. до краја радне године.</p>
Материјали/ Потребна опрема	<ul style="list-style-type: none"> -Радна соба, -предмети и ствари у радној соби, -играчке, лутке различитих врста (гињолке и остале), -ТВ са флешом за репродукцију аудио и видео материјала, -сликовнице и књиге са текстовима прича за децу, -материјали за израду сцене и лутака за јавни наступ
Кадар	<p>Васпитач - координатор програма,</p> <p>Васпитачи група из којих су деца,</p> <p>Педагог, психолог.</p>
Начин праћења и вредновања	<ul style="list-style-type: none"> -свеска евиденције и праћења рада секције -видео и аудио записи са активности -фотографије са активности -искази деце о утисцима са драмске секције -евалуација -испитивање критичког мишљења, техником „грозд“ на почетку рада секције и континуирано том методом пратити до краја радне године -чек листе за праћење присуства деце -запажања васпитача групе детета о деци која су у секцији о напредовању -стикери (осећања) након појединих активности (срећан, расположен, тужан, досадно ми је, лепо ми је...) -Анкета деце, 2 пута годишње, на полугодишту и на крају радне године

	-извођење представа за децу у својим групама -учешће на јавном наступу (деца ће извршити избор укључујући и луткарску представу)
--	---

ПОВРЕМЕНИ И ПРИГОДНИ ПРОГРАМИ

Ова врста програма реализује се са циљем остваривања културних и рекреативних активности и одмора деце.

Наша установа, као повремени и различит облик рада организује *вртић у природи*, боравак деце на планини или бањи у трајању од недељу дана, у оквиру ког се реализује васпитно-образовни рад, здравствена заштита и спортско-рекреативни садржаји за предшколску децу.

Такође, организују се и једнодневни *излети* у Зоо врт Београд, на Обедску бару, у Музеј хлеба Пећинци, Етно село Огар и сл., а са циљем подстицања правилног психо-физичког развоја, стварање основе за активан, здрав и креативан живот и коришћење слободног времена, ублажавање последица боравка у затвореном простору, обогаћивање постојећих и стицање нових знања и искустава.

Од пригодних програма наша установа обележава:

- ✓ Дечију недељу (прва недеља октобра)
- ✓ „Недељу безбедности“ (око 16. новембра)
- ✓ Новогодишњу недељу (дани пред 31.12)
- ✓ „Дани општине“ (средина маја)
- ✓ Недеља завршних свечаности (јун)

ПРИЛАГОЂЕНИ ПРОГРАМ

Прилагођени програми развијају се и реализују за рад са децом са сметњама у развоју, децом са посебним способностима и децом из социо економских или из других разлога угрожених средина.

Програм инклузивног образовања у нашој установи има за циљ да, у складу са Законским и другим прописима као и на основу досадшњег искуства, дугорочно унапреди рад са децом са сметњама у развоју и децом из маргинализованих и осетљивих друштвених група и да им обезбеди једнако право на образовање и доступност образовања и васпитања, без дискриминације и издвајања деце.

Програм рада са децом са сметњама у развоју као основни циљ истиче подстицање развоја и интегрисаност деце са сметњама у развоју у групу вршњака без развојних тешкоћа. Потребе детета су основни оријентир за адаптацију програма намењених деци са сметњама у развоју, а васпитачи и родитељи су активни партнери у том процесу. Начин реализације: Деца са сметњама у развоју уписују се у редовне васпитно-образовне групе, у

којима се спроводи редован програм рада – по моделу А или Б, или пак припремни предшколски програм. Индивидуализација васпитно-образовног рада се спроводи са сваким дететом са сметњама, у виду прилагођавања циљева, активности, средстава индивидуалним потребама детата. При томе се води рачуна да се деца не издвајају из групе, да би се подстакла социјализација, осећај припадности групи код самог детета и развијали ставови толеранције према различитости код остале деце. За свако дете са сметњама у развоју прави индивидуални план адаптације на боравак у групи и вртићу, у сарадњи са родитељима. Поред родитеља, у изради овог плана учествују: васпитачи из групе, стручни тим за инклузивно образовање и стручна служба. На предлог Комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету/ученику или Стручног тима за инклузивно образовање Установе, израђује се индивидуални образовни план.

Већ дуги низ година, а под координацијом Стручног тима за инклузивно образовање, у нашој установи се ради на обогаћивању програма за децу са потребама за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком) деца са инвалидитетом, сметњама у развоју и деца из социјано нестимулативних средина. То подразумева:

- Планирање успешног укључивања деце из осетљивих група у редовне васпитне групе;
- Утврђивање потребе за доношењем индивидуалних васпитно-образовних планова или обезбеђивањем додатне подршке за образовање детета;
- Планирање сарадње са родитељима деце из осетљивих група и њихово укључивање у васпитно-образовни процес;
- Формирање стручних тимова за израду индивидуалних васпитно-образовних планова и праћење њихове реализације;
- Континуирана едукација васпитача
- Оспособљавање васпитача за израду индивидуалних васпитно-образовних планова;
- Сарадња са основним школама пред полазак деце из осетљивих група у први разред, током њиховог похађања пп; заједничко планирање процеса транзиције;
- Сарадња са другим предшколским установама и различитим стручним институцијама (Центар за социјални рад, школа Антун Скала, Институт за ментално здравље..)
- Континуирано праћење и унапређивање инклузивне праксе у установи

5. САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ

С обзиром да породица и предшколска установа представљају примарне средине за развој и имају пресудан значај у развоју детета, неопходан је њихов заједнички рад као партнера у процесу развоја и образовања деце. Међусобно боље упознавање и разумевање родитеља и васпитача доводи до бољег развијања дететове личности.

За успешну сарадњу неопходна је обострана мотивисаност, разумевање и брига за потребе деце, потпуна обавештеност родитеља о животу деце у вртићу и о томе шта вртић

пружа деци. У установи ради Тим за сарадњу са родитељима, који се бави обогаћивањем програма сарадње са породицом и понуде различитих облика сарадње и начина укључивања родитеља као партнера у раду.

Сарадња установе и породице одвија се плански и систематски током читаве године укључујући учешће родитеља у планирање и програмирање ове сарадње, спровођењем анкете за родитеље на почетку сваке школске године. Компетенције васпитача за рад на овом аспекту рада усавршене су скорашњом реализацијом две едукације на ову тему „Родитељ као партнер у васпитно-образовном раду“ и „ Мало ја мало ти - сарадничка брига о деци“.

Успешна сарадња родитеља и васпитача заснива се на следећем принципима:

- узајамно поверење,
- узајамна помоћ,
- уважавање пристрасности родитеља,
- чување тајности података о породици.

У циљу што успешнијег деловања предшколске установе и породице, сарадња између установе и породице одвијаће се коришћењем вербалне и писане комуникације, и то кроз следеће облике:

- *Разноврсни начини повезивања и међусобног информисања* - свакодневни индивидуални разговори приликом доласка и одласка детета, отворени дани, кућне посете, родитељски састанци;
- панои са дечијим радовима, кутак за родитеље, флајери, портфолио;
- *Учешће родитеља у заједничком живљењу, дружењу и раду са децом* - родитељ може да се укључи као реализатор неких активности, као сарадник васпитачу у реализацији активности или да пружи подршку детету у процесу адаптације, као и у организацији различитих манифестација, акција и излета,
- родитељски састанци – са циљем упознавања родитеља са животом и радом вртића, тематски у односу на васпитно-образовни рад, васпитање и образовање детета;
- *Сталну узајамну подршку* - Предшколска установа обезбеђује породици, стручну помоћ стручњака разних профила – (педагога, психолога, нутриционисте, мед.сестара на превентиви, васпитача), кроз Школу родитељстав, Саветовалиште за родитеље, индивидуалних разговора, размену педагошких, медицинских, дијететских и других искустава, родитељи се укључују у и пружају помоћ у раду из различитих аспеката;
- Посебан вид укључивања родитеља у живот и рад Установе је кроз рад Савета родитеља, кога чине представници свих група. Своје представнике родитељи имају и у Управном одбору Установе. Заступајући интересе родитеља активно се укључују у израду Развојног плана Установе. Такође се укључују у рад појединих стручних Актива и Тимова Установе.

Добити од успешне сарадње су вишеструке за све актере сарадње – дете, породицу, васпитаче и предшколску установу.

6. САРАДЊА СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

Сарадња са основном школом

Циљ сарадње са школом је стварање што повољнијих услова за прелазак детета из средине вртића у школску средину с позиције његове лакше адаптације, адекватне припремљености за полазак у школу и успешног савладавања школског програма. Планирање процеса транзиције деце са једног нивоа образовања на други је од заједничког интереса предшколске установе и основне школе.

Ова сарадња тежи бољој повезаности међу циљевима и начинима рада школе и вртића, као и ближеј сарадњи запослених у њима. Настојимо да ова сарадња буде обострана, двосмерна и на свим нивоима.

Задаци сарадње са школом:

- посете школи, упознавање школског амбијента, дворишта, учионица, са одређеним садржајем и осмишљеним активностима
- боравак деце припремних група на једном школском часу првог разреда, ради упознавања амбијента рада, трајања часа,...
- гостовање школске деце и учитеља у вртићу
- сарадња директора, васпитача, учитеља, педагошко-психолошких служби
- осмишљавање заједничких активности, заједничко организовање прослава, приредби, излета, такмичења...
- Заједничко реализовање трибина, саветовања за стручни кадар, као и за родитеље,
- заједничко коришћење простора и средстава којима располажу школе и вртић (нарочито у васпитним групама које су при школама)
- заједничка израда процеса транзиције деце са сметњама у развоју са једног на други ниво васпитања и образовања

Културна и јавна делатност

Планиране активности у оквиру културне и јавне делатности реализоваће се на нивоу група, на нивоу места и на нивоу установе.

На нивоу група планирају се следеће активности: Први дан у вртићу, Јесења свечаност, Новогодишња прослава, Дан Светог Саве, Дан пролећа, Дан шале;

На нивоу објеката и места планира се: Дан екологије, Мини-Тини фест, Међународни дан жена, Ускршњи вашар, Завршне свечаности;

На нивоу установе планира се: Дечија недеља, Обележавање славе вртића – Благовести, Приредба поводом Дана установе;

Ван установе наш вртић планира учешће на: Ревизи драмског стваралаштва деце предшколског узраста Срема, Фестивалу сценског стваралаштва предшколаца Срема - Инђија, Спортској олимпијади – Рума, Пећиначком културном лету;

Окружење као средина за учење

7. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

У нашој установи се евалуација врши на нивоу сваке васпитне групе, на нивоу поједница – запоследног васпитног особља, на нивоу рада стручних органа и тимова, на нивоу посебних и специјализованих програма и на нивоу рада Установе.

На нивоу сваке васпитне групе за то је најодговорнији и најмеродавнији васпитач, односно медицинска сестра-васпитач. Васпитач прати и процењује напредовање сваког детета и групе у целини. Као најбољи показатељ за то служи радна књига васпитача и медицинских сестара, посебно део који се односи на белешке о деци и дневне, недељне, етапне и тромесечне евалуације васпитно - образовног процеса. Такође је за то релевантна и драгоцене и друга лична документација васпитача и медицинских сестара, која се састоји од забележака о посматрању понашања и напредовања детета, о тешкоћама у појединим аспектима развоја и предузетим мерама да се оне ублаже или предупреду. На нивоу васпитне групе корисна су још и дечја портфолија, скале развоја и понашања које се примењују најчешће почетком и крајем школске године и чешће ако је потребно. Затим су ту чек листе погодне за заједничке процене васпитача и родитеља, упитници за родитеље, извештаји са састанака и саветодавних разговора са родитељима.

На нивоу реализације појединих посебних програма, као и стручних органа и тимова (у даљем тексту – тимова), евалуација се врши по плану самог програма, односно плана рада тима и на основу инструмената који су специјално за то израђени, а који су наведени у делу где су детаљно представљени посебни програми. За квалитет те евалуације су одговорни координатори и реализатори програма, односно координатори тимова.

На нивоу Установе Стручни Актив за развој и евалуацију Предшколског програма чине педагог В.Шљукић, васпитачи О.Јеремић, Сања Ђокић, Рада Богосављевић, Ивана Максимовић и мед.сестра-васпитач Тања Колак. Овај тим ће најмање два пута у току године вршити увид у реализацију ПП и подносити извештај педагошком колегијуму и васпитно-образовном већу Установе. На нивоу ових стручних органа биће разматрани нивои остваривања ПП и доношене даље смернице у циљу квалитетног остваривања ПП.

Такође, евалуација остварености Предшколског програма се реализује и проценом квалитета рада Установе, одн. проценом остварености стандарда квалитета рада предшколских установа, чиме се бави Тим за самовредновање рада Установе. Користе се Записници са стручних актива и васпитно - образовних већа, књиге рада васпитача и стручних сарадника. Драгоцени су видео записи са презентацијама примера добре праксе и упоређења са искуствима из других средина. Најдетаљније сумирани резултати евалуације су систематизовани у Годишњем извештају Установе о реализацији васпитно - образовног рада. Од инструмената се користе упитници, графикони, анализе, скале, табеле.

Председник Управног одбора

Дејан Бановачки